

Po VI Kongresie Krajoznawstwa Polskiego

W dniach 10-12 września 2010 roku w Olsztynie odbył się VI Kongres Krajoznawstwa Polskiego pod hasłem „Polska w Europejskiej Rodzinie. Przenikanie kultur, idei, wartości. Powinności Krajoznawców.” Zorganizowany wspólnie przez Samorząd Województwa Warmińsko – Mazurskiego i Polskie Towarzystwo Turystyczno – Krajoznawcze - skupił ponad 600 krajoznawców z całego kraju.

Tradycją już się stało, że każdy z kongresów poprzedzały sejmiki przedkongresowe. Tym razem zorganizowano ich 24, a relacje fotograficzne i wygłoszone referaty można znaleźć na stronie www.vikongres.pttk.pl

Ważnym elementem przygotowań przedkongresowych było też wydawanie kanonów krajoznawczych poszczególnych województw. Uczestnicy Kongresu otrzymali Kanon Krajoznawczy Województwa Wielkopolskiego oraz gospodarza Kongresu - Województwa Warmińsko – Mazurskiego, następne są w przygotowaniu m.in. województwa kujawsko-pomorskiego(w Internecie), śląskiego, małopolskiego, lubuskiego i łódzkiego.

Dla uczestników kongresu, w przeddzień zorganizowano wycieczki krajoznawcze pozwalające poznanie najciekawszych miejsc Warmii i Mazur m.in. związanych z Kanałem Elbląskim obchodzącym w 2010 roku swoje 150 urodziny. Zarówno dla uczestników Kongresu, jak i mieszkańców Olsztyna a także sąsiednich miejscowości w dniach 10 i 11 września działacze Komisji Imprez na Orientację ZG PTTK przygotowali krajoznawczy spacer z mapą „Pocztówka ze Starego Olsztyna”, który cieszył się olbrzymią popularnością .

VI Kongres Krajoznawstwa Polskiego odbywał się na terenie Centrum Konferencyjno - Szkoleniowym Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Kortowie. Zainaugurował go hymn Warmii a gości przywitał gwarą warmińską Edward Cyfus. W imieniu gospodarzy województwa uczestników powitał Przewodniczący Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego Julian Osiecki, a Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego - jego Prezes Lech Drożdżyński. W swoim wystąpieniu inauguracyjnym Prezes PTTK zwrócił uwagę zebranych na powinności krajoznawców wobec określania kierunków polskiego krajoznawstwa w zjednoczonej Europie, a Pani Minister Katarzyna Sobierajska, Podsekretarz Stanu, Wiceminister w Ministerstwie Sportu i Turystyki zabierając głos podkreśliła fakt, że hasło przyświecające Kongresowi wpisuje się w przyszłość turystyczną Polski, w kraju i Europie.

Zgodnie z decyzją Ministra Kultury i dziedzictwa narodowego Pana Bogdana Zdrojewskiego w pierwszym dniu Kongresu wręczono Odznakę Honorową „Zasłużony Dla Kultury Polskiej”. Otrzymali ją: Anna Andrusikiewicz, Adam Czarnowski, Stanisław Harajda, Włodzimierz Łęcki, Włodzimierz Majdewicz, Krzysztof Mazurski, Maria Rydel, Marek Staffa, Edward Wieczorek, Janusz Zdebski.

Kolejnym znacznym akcentem inauguracji było odczytanie LISTY OSÓB I INSTYTUCJI, które otrzymały nagrody ZIEMI¹.

- Stefan Bratkowski za konsekwencję w zmuszaniu do nowoczesnego myślenia o powinnościach Polaków i popularyzację polskich tradycji nauki, techniki i gospodarowania.

- Kazimierz Kutz za serdeczne i stałe kształtowanie tożsamości Śląska.
- Barbara Wachowicz za cudowne literackie wiązanie z polskimi tradycjami i wielkie lekcje powinności wobec Polski.
- Wojciech Nowakowski za twórcze zakorzenienia w polskim krajobrazie i za ciągle odkrywanie naszych krajoznawczych skarbów.
- Rodzina Rydlów za utrwalanie polskiej tradycji literackiej i tysiące mądrych lekcji narodowego dziedzictwa.
- Krzysztof Wolfram za otwarcie innych na znaczenie i skarby Zielonych Płuc Polski.
- Jerzy Jasiuk za stałą inicjatywność w popularyzacji historycznej i współczesnej polskiej myśli technicznej i naukowej.
- Związek Stowarzyszeń Regionalnych Rzeczypospolitej Polskiej za mądre kształtowanie tożsamości regionalnej oraz wierności tradycjom.

Drugiej części obrad pierwszego dnia Kongresu przewodniczył prof. dr hab. Krzysztof Młynarczyk. W sześciu referatach mówiono o:

- narodowościowo-wyznaniowej strukturze Warmii i Mazur (ks. prof. dr hab. Andrzej Kopiczko)
- zabytkach sakralnych Warmii i Mazur (Andrzej Rzempełuch)
- osadnictwie miejskim na Warmii i Mazurach (prof. dr hab. Maria Lubocka-Hoffmann)
- Warmii Mikołaja Kopernika (dr Jerzy Sikorski)
- przyrodzie Warmii i Mazur (prof. dr hab. Krzysztof Młynarczyk)
- wielokulturowości muzycznej Warmii i Mazur (prof. dr Leszek Szarzyński). Wystąpienie to zakończone zostało mini - recitalem fletowym prelegenta pokazującym, że krajoznawstwo to nie tylko wzrok ale i słuch.

Prace nad przygotowaniem VI Kongresu Krajoznawstwa Polskiego rozpoczęte zostały już w 2008 roku, a nad jego kształtem programowym czuwał Komitet Naukowo-Programowy pod przewodnictwem prof. dr hab. Janusza Zdebskiego. Dzięki pracom Komitetu ukazało się pięć zeszytów przedkongresowych przygotowujących do debaty uczestników Kongresu. Zgodnie z propozycją Komitetu obrady w drugim dniu Kongresu odbywały się w czterech zespołach tematycznych:

- Przemiany krajobrazu kulturowego w Polsce. Tradycja, współczesność, przyszłość- pod przewodnictwem prof. dr hab. Jacka Purchli.
- Krajoznawstwo w społeczeństwie wiedzy- pod przewodnictwem prof. dr hab. Kazimierza Denka.
- Krajoznawstwo wobec wyzwań integrującej się Europy- pod przewodnictwem prof. dr hab. Andrzeja Tomaszewskiego, którego w tych działaniach wspierali prof. dr hab. Jan Wiktor Sienkiewicz oraz prof. dr hab. Franciszek Midura.
- Asymilacja i współistnienie kultur na przestrzeni dziejów w Polsce- pod przewodnictwem prof. dr hab. Franciszka Ziejki.

Relacje z prac poszczególnych zespołów a także referaty problemowe zostaną opublikowane w pokongresowej Ziemi- periodyku PTTK, który ukazuje się już 100 lat.

Zarówno uczestnicy Kongresu, jak i odwiedzający go goście mieli możliwość obejrzenia ciekawych wstaw przygotowanych przez Województwo Warmińsko-Mazurskie, Starostwo w Ostródzie oraz Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze :

- 150 lat Kanału Elbląskiego
- Makieta Pochylni Oleśnica
- Warmia – Ziemia Kopernika
- Mazury – Cud Natury
- Dzieje Kongresów Krajoznawstwa Polskiego
- Ziemia 1910-2010. Sto lat w służbie polskiego krajoznawstwa
- Drogi poznania Ojczyzny w odznakach krajoznawczych
- Prace laureatów XVII edycji Ogólnopolskiego Młodzieżowego Konkursu Krajoznawczego „Poznajemy Ojcowiznę”
- Impresje z Amorgos .

W pierwszym dniu Kongresu na „Wieczorze regionalnym” w ośrodku „Janczary” w Barczewku jego uczestników gościł Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego Jacek Protas. Natomiast Prezydent Olsztyna Piotr Grzymowicz w ramach obchodów Roku Feliksa Nowowiejskiego, 100. rocznicy prawykonania pieśni "Rota" oraz 90. rocznicy wykonania w Olsztynie Hymnu warmińskiego "O Warmio moja miła" zaprosił uczestników na Koncert do Archikatedry Św. Jakuba w Olsztynie.

Stało się już tradycją Kongresów, że kończy je **przesłanie**, które jest swego rodzaju drogowskazem dla wszystkich krajoznawców na następne 10 lat, do kolejnego Kongresu.

PRZESŁANIE VI KONGRESU KRAJOZNAWSTWA POLSKIEGO OLSZTYN 2010

Szósty Kongres Krajoznawstwa Polskiego odbył się 10-12 września 2010 roku w Olsztynie, stolicy Warmii i Mazur. Stanowił realizację misji Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego wyrażającą się umacnianiem w społeczeństwie emocjonalnej więzi z Ziemią Ojczyzną i dziedzictwem kulturowym.

Kongres dokonał analizy aktualnej sytuacji polskiego krajoznawstwa w zmieniającej się sytuacji kulturowej oraz wytyczył główne kierunki działania Towarzystwa na najbliższe dziesięciolecie.

Obrady Kongresu ukazały trwałą tysiącletnią obecność naszego kraju i narodu w kulturze europejskiej. Świadomość europejska to rozumienie polskiego wkładu w kształtowanie kultury kontynentu, rozumienie wspólnoty dziejów i dojrzały wybór form koegzystencji. Poznanie dziejów Ziemi Ojczyźnej uświadamia fakt wspólnego trwania z narodami Europy Środkowej, jest zarazem lekcją wzajemnego szacunku i tolerancji.

Krajoznawstwo to proces edukacji społecznej, źródło humanizacji społeczeństwa, budzenie wrażliwości i poczucia odpowiedzialności wobec środowiska przyrodniczego oraz szacunku dla pamiątek przeszłości.

Szczególną uwagę w pracy krajoznawczej należy poświęcić dzieciom i młodzieży. W dorosłym życiu istotne miejsce zajmują krajobrazy lat dziecięcych i młodzieńczych. To wówczas kształtuje się pierwsze poczucie patriotyzmu i tożsamości kulturowej, dlatego też wspieramy wszelkie

działania mające na celu rozwijanie zainteresowań turystyką i krajoznawstwem w polskich rodzinach i szkołach.

Uczestnicy Kongresu uznają, że krajobraz kulturowy będący własnością społeczną, jest wartością, którą należy chronić przed postępującą degradacją. Jest to obowiązek wobec przyszłych pokoleń.

W celu zrozumienia współczesności należy poznać również kulturę innych krajów, także pozaeuropejskich. Jednakże poznawanie świata należy rozpoczynać od Ziemi Ojczyściej.

Uczestnicy VI Kongresu wyrażają nadzieje, że władze państwowe i samorządowe doceniają społeczną wartość krajoznawstwa i będą wspierać jego rozwój.

W szczególności uczestnicy apelują:

- O podjęcie prac nad ustawą dotyczącą ochrony krajobrazu kulturowego miast historycznych;
- O ochronę krajobrazu kulturowego przez tworzenie „parków kulturowych”;
- O podniesienie rangi krajoznawstwa na wszystkich poziomach edukacji i wychowania;
- O wspieranie inicjatyw związanych z edukacją krajoznawczą dzieci i młodzieży oraz wychowania patriotycznego - począwszy od „małych ojczyzn”;
- O poszanowanie praw mniejszości kulturowych do rozwijania dziedzictwa;
- O organizowanie, przy współudziale PTTK, olimpiady z zakresu turystyki i krajoznawstwa;
- O podjęcie ogólnospołecznej debaty nad tym, co Polska wносиła i wnosi do europejskiego dorobku kulturowego. Należy, większą niż dotąd, uwagę poświęcić sprawom przemian cywilizacyjnych, rozwojowi kultury, nauki i techniki;
- O wprowadzenie do polskiego ustawodawstwa zapisów Europejskiej Konwencji Krajobrazowej, a szczególnie zintegrowanie ich z polityką w zakresie planowania przestrzennego.

Uczestnicy VI Kongresu Krajoznawstwa Polskiego

Niezależnie od przyjętego przesłania, przyjęto że wnioski zgłaszane podczas prac w zespołach Zarząd Główny PTTK przedstawi konkretnym adresatom celem ich realizacji.

Współorganizatorami Kongresu byli - Urząd Miasta Olsztyn oraz Uniwersytet Warmińsko-Mazurski.

Należy wspomnieć również, że Kongres finansowo wsparli: Bank Zachodni WBK S.A oraz Ministerstwo Sportu i Turystyki.

Patronatu medialnego udzielili: Magazyn „Polska Wita”, Rynek Podróży, TTG Poland, Stowarzyszenie Media Polskie, Gazeta Olsztyńska, TVP Olsztyn oraz Radio Olsztyn.

Patronatu branżowego: Wiadomości Turystyczne.

Jolanta Śledzińska

2010.09.15

ⁱ O Ziemi w jej stulecie, a także zdigitalizowane egzemplarze zebrane przez Centralną Bibliotekę PTTK im. K.Kulwiecia w Warszawie on-line na stronie <http://www.ziemia.centralnabibliotekpttk.pl>